

brukne i den øvrige Forhandling, saa at de næsten ikke mere ere til at finde. Ere saaledes disse Argumenter mod Ministeriets Forslag meget smaa og hentede fra en meget indskrænket Sphære, saa er det unægteligt, at der her i Salen i Dag er fremkommet Argumenter, som ere tagne fra et ganske overordentlig ophøiet Standpunkt, navnlig fra den ærede Rigsdagsmand for Holbek Amts 2den Valgkreds (Tscherning), i Begyndelsen af hans Foredrag. Jeg veed imidlertid af Erfaring, at den ærede Rigsdagsmand ikke mener med, hvad han saaledes siger, og det er netop det, der gjør det saa overmaade behageligt at have med ham at gjøre. Dersom han virkelig var saaledes, som man skulde antage efter de Anskuelser, han udtaler, saa vilde det ikke være muligt at samvirke med ham; dersom han saaledes med Hensyn til det, man nu pleier at kalde de høiere aandelige Formaal, hvad der vedrører Videnskab og Kunst og jeg forudsætter ogsaa Religion, virkelig meente, hvad han idag udtalte, navnlig: at det er ikke derpaa, men paa ganske andre Ting, det kommer an i Livet; at disse høiere Formaal skal man ikke beskæftige sig med, men have ganske andre Maal for sig, og at det er det, hvorom det gjælder for ikke at trække det korteste Straa i Kampen med Amerika, o. s. v. o. s. v.; dersom det virkelig var hans Mening i den Grad at kaste Brag paa alt det, som netop i de forskjellige Skikkelser efterhaanden har hævet Mennesket og nu daglig mere og mere hæver dem, som tidligere have staaet tilbage — dersom dette, siger jeg, var den ærede Rigsdagsmands Mening, dersom han ikke i Grunden meente noget ganske Andet, end han siger, og dersom det virkelig forholdt sig saaledes, at han — for at bruge hans Uttring igaar — søgte paa den Maade at slippe ind i Noahs Ark for at undgaae Oversvømmelsen, saa tilstaaer jeg, at hvis det var det Pas, der skulde hæves forat komme ind i denne Noahs Ark, maatte man virkelig ønske den en ganske anden Stjæbne end den tidligere; thi der vilde Intet gaae tabt ved, at den gik under. Men for at blive ved det, der nærmest er Tale om, Spørgsmaalet om videnskabelig Dannelselse, om Indflydelsen af boglige Sysler og boglig

Lærdom, hvilke ere saa de to Rigsdagsmænd, der idag have talt stærkest derimod, uagtet dog den ene af dem vil stemme for det foreliggende Forslag? Det er de ærede Rigsdagsmænd for Holbek Amts 2den Valgkreds (Tscherning) og Odense Amts 1ste eller 2den Valgkreds (Grundtvig) — den forrige Rigsdagsmand for Præstø Amts 4de Valgkreds, under den Betegnelse kjender jeg ham bedst. — Naar man nu veed, at begge disse Rigsdagsmænd i en sjelden Grad have slyset med videnskabelig Virksomhed; at den ene af dem i en Grad, som kun Jaa heri Landet, har beskæftiget sig med boglig Lærdom, og at den anden ligeledes paa mange Maader mere end de fleste har havt med videnskabelige Sysler og videnskabelige Studier at gjøre, og om hvilke tvende Rigsdagsmænd det er fuldkommen givet, at dersom som de ikke vare komne til at gaae den Vej, dersom de ikke vare blevne paavirkede saa stærkt netop af det, som de nu synes at beskæmpe, saa vilde det ikke have været muligt, at de kunne være komne til at staae paa det Standpunkt, hvorpaa de nu staae — hvad skal man saa dømme om den fuldkomne Fornægtelse af den hele Udvikling, de selv have gennemgaaet, dersom det nemlig var deres alvorlige Mening at stille sig op som advarrende Exempler for alle dem, der ikke i den Grad som de have været udsatte for at blive ruinerede. Det er forøvrigt ikke Noget, som fra de ærede Rigsdagsmands Side kommer frem ved denne enkelte Leilighed, men det er Noget, som oftere er kommet frem, navnlig fra den ærede Rigsdagsmand for Holbek Amts 2den Valgkreds, og som nødvendigtviis, derom kan den ærede Rigsdagsmand være overbevist, meget ofte har fremfaldt det samme Indtryk hos Mange, som det har fremfaldt hos mig. — Men jeg vil ogsaa forlade dette Gebeet, hvor indholdsrigt det end maatte være, og vende mig til de Betragtninger, som her nærmest ligge for, og da navnlig berøre nogle af de Spørgsmaal, som man vel især kan ønske berørte fra Ministeriets Side. Jeg havde anseet det for rigtigt imod de Anker, som ere fremførte, bestemt og tydeligt at fremhæve Sagens hele historiske Gang ligeoverfor Rigsdagen, men den ærede Rigsdagsmand for Maribo